

FINLANDISMER

Finlandismer är ord, fraser eller strukturer som bara används av finlandssvenskar eller som används i en annan betydelse i finlandssvenskan än i svenskan i Sverige.

Till finlandismerna räknas också uttryck som används oftare i finlandssvenska och finlandssvenska regionalspråk än i sverigesvenskan.

Inom språkvården finns det olika åsikter om finlandismernas acceptans, men åtminstone en del finlandismer fyller viktiga **funktioner** i språket. Till dessa hör *oegentliga finlandismer*, *finlandismer som fyller en lucka i ordförrådet* samt *officiella finlandismer*.

Oegentliga finlandismer är ett svenskt ord för ett finländskt fenomen som inte finns i Sverige, till exempel *frontmannahus* eller *siskonkorv*.

Finlandismer som fyller en lucka i ordförrådet är ord som inte finns i sverigesvenskan även om de inte är bunda till finländska fenomen. Ett exempel är ordet *plåtkrock*, det vill säga 'krock med endast plåtskador som följd'.

Officiella finlandismer kallas ibland även *obligatoriska finlandismer* och är ord och uttryck som används i den finländska lagstiftningen eller i andra officiella beslut. Ett exempel är *ministerierna* som i Sverige kallas *departement*.

Finlandismer **som språkvården oftast vill att man undviker** är bland andra

- finlandismer som har en direkt motsvarighet i standardsvenskan (sverigesvenskan), till exempel *rakbett* 'rakblad'
- ord eller uttryck som inte förstås om man inte kan finska, till exempel *engånssinko* 'pansarskott'
- ord som har en annan betydelse i finlandssvenskan än i standardsvenskan, till exempel *soda* som för finlandssvenskar är 'bikarbonat' medan ordet betyder 'natriumkarbonat' i Sverige
- avikande prepositionsuttryck, till exempel *i misstag* 'av misstag', och pluralformer *radion* 'radiator, radioapparater'

Är det okej att använda följande finlandismer eller inte?

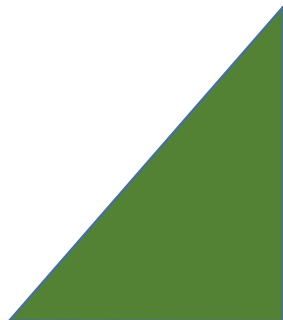
Testa dina kunskaper!

1. Tanken med den utvidgade *läroplikten* är att alla ska få en utbildning på andra stadiet.
2. Deltog du i husbolagets *talko* i våras?
3. Hon jobbar på *rådgivningsbyrån*.
4. Vårt företag har *glidande arbetstid*.
5. Jag kan tyvärr inte komma eftersom jag är på *skolning*.
6. Vi har *en palaver* i eftermiddag.
7. Vill du ha en *sempla* till kaffet?
8. Det var så *kiva* att ses!

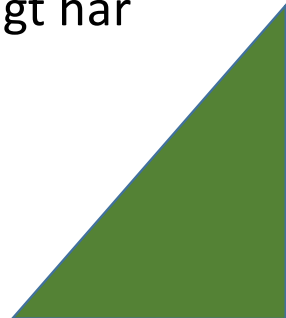
Svar

1. 👍 *Läroplikt* är en officiell finlandism och finns i finsk lagstiftning.
2. 👍 *Talko* fyller en lucka i ordförrådet och är därför okej att använda även om ordet inte finns i sverigesvenskan.
3. 👍 *Rådgivningsbyrå* är en officiell finlandism. I Sverige finns det *barnavårdscentraler*.
4. 👍 Undvik *glidande arbetstid*. Använd hellre det standardsvenska ordet *flextid*.

Svar

5. 🙅 *Skolning* heter *utbildning* eller *kurs* på standardsvenska.
6. 🙅 *Palaver* betyder en mer eller mindre oordnad och bråkig diskussion. *Möte* eller *sammanträde* talar man om på standardsvenska.
7. 👍 🙅 Det beror på vad du vill äta. I Sverige är *semla* det som vi i Finland kallar fastlagsbulle. Vill du ha en finlandssvensk semla (sämpylä) i Sverige måste du be om en *småfranska* eller *fralla*.
8. 👍 🙅 Många anser att den standardsvenska motsvarigheten *kul* inte riktigt har samma innebörd. Kiva är helt enkelt ett jättekiva ord! 😊

Läs mer om finlandismer till exempel här:

<https://www.sprakbruk.fi/-/stopsel-bevaring-och-siskonkorv>

<https://core.ac.uk/download/pdf/14922565.pdf>

<https://kaino.kotus.fi/fsob/>